

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний автомобільно-дорожній університет

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

заступник ректора ХНАДУ

професор _____ Гладкий І.П.

“ ___ ” _____ 20__ року

ПРОГРАМА

навчальної дисципліни _____ **Ціноутворення** _____
(назва навчальної дисципліни згідно навчального плану)

підготовки _____ **бакалавр** _____
(назва освітньо-кваліфікаційного рівня)

галузі знань _____ **0305 Економіка та підприємництво** _____
(шифр і назва галузі знань)

напряму підготовки _____ **6.030504 Економіка підприємства** _____
(шифр і назва напряму підготовки)

кваліфікація¹ _____ **бакалавр з економіки підприємства** _____
(шифр і назва кваліфікації для бакалавра, спеціальності - для магістра)

(шифр _____)
(за ОПП чи № навчального плану)

2018 рік

¹ якщо програма використовується для підготовки фахівців декількох напрямів підготовки (спеціальностей) то перерахувати усі.

Розроблено та внесено: кафедра Економіки і підприємництва
(повне найменування кафедри)

Розробники програми: старший викладач кафедри економіки підприємства,

Прокопенко Микола Вікторович

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Обговорено та рекомендовано до затвердження на засіданні кафедри
Протокол № 11 від “ 25 ” січня 2018р.
(номер) (та дата протоколу)

Зав. кафедрою д.е.н., професор
(науковий ступінь, вчене звання)

_____ (підпис)

Іванілов О.С.
(ПІБ завідувача кафедри)

“Узгоджено”

Декан Факультету управління та бізнесу
(повна назва факультету, де читається дисципліна)

професор
(вчене звання)

_____ (підпис)

Дмитрієв І.А.
(ПІБ декана)

“26” січня 2018 року
(день) (місяць) (рік)

© _____, 2018 рік

© _____, 2018 рік

ВСТУП

Програма вивчення навчальної дисципліни «Ціноутворення» складена відповідно до освітньо-кваліфікаційної характеристики та навчального плану підготовки бакалавра (назва освітньо-кваліфікаційного рівня) напрям (спеціальності) «0305 Економіка та підприємство» за спеціальністю 6.030504 Економіка підприємства (назва напрямку для бакалавра (спеціальності для магістра))

1. Мета, предмет та завдання навчальної дисципліни

1.1. **Метою** вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів системи знань про ціни і тарифи та про процес ціноутворення з урахуванням теорії та практики функціонування внутрішнього ринку.

1.2. **Предметом** вивчення навчальної дисципліни є механізм ціноутворення та його специфіка на основних сегментах ринку.

1.3. **Основними завданнями** вивчення навчальної дисципліни є формування у студентів знань та навичок науково-обґрунтованого підходу до рішення проблеми ціноутворення у багатоукладній економіці.

1.4. По завершенні вивчення дисципліни студенти повинні:

знати:

- теоретичні основи ціноутворення;
- види та функції цін;
- основні закономірності процесу ціноутворення;
- механізм ціноутворення;
- специфіку ціноутворення на основних сегментах світового ринку;
- особливості цінової політики та стратегії підприємства;
- методики розрахунку цін.

вміти:

- формувати ціни на продукцію, товари, послуги у конкретних ринкових умовах в залежності від мети підприємства;
- давати науково-обґрунтовану оцінку впливу ціноутворюючих факторів;
- проводити розрахунок різних видів цін та обґрунтовувати доцільність вибору певної методики ціноутворення.

Міждисциплінарні зв'язки: Мікроекономіка, Економіка підприємства, Маркетинг, Аналіз господарської діяльності.

(вказати які дисципліни передують її вивчення, та які подальші дисципліни потребують її вивчення)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Характеристика навчальної дисципліни	
	денна форма навчання	заочна (дистанційна) форма навчання ²
Кількість кредитів - <u>3</u> Кількість годин - <u>108</u>	за вибором ВНЗ (нормативна, за вибором ВНЗ, за вибором студента)	
Семестр викладання дисципліни	<u>7</u> (порядковий номер семестру)	<u>7</u> (порядковий номер семестру)
Вид контролю:	залік (залік, екзамен)	
Розподіл часу:		
- лекції (годин)	<u>16</u>	<u>6</u>
- практичні, семінарські (годин)	<u>16</u>	<u>6</u>
- лабораторні роботи (годин)	—	—
- самостійна робота студентів (годин)	<u>76</u>	<u>96</u>
- курсовий проект (годин)	—	—
- курсова робота (годин)	—	—
- розрахунково-графічна робота (контрольна робота)	—	—
- екзамен		

2. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Розділ 1. Економічна сутність ціни та методи ціноутворення в ринкових умовах

назва розділу 1

Тема 1. Економічна сутність ціни в умовах ринкових відносин. Фактори впливу на процес формування цін

назва теми 1

Тема 2. Державне регулювання цін

назва теми 2

Тема 3. Витрати підприємства та їх класифікація

назва теми 3

Тема 4. Формування цін з урахуванням попиту на продукцію

назва теми 4

Тема 5. Аналіз взаємозв'язку „Витрати-обсяг виробництва-прибуток

назва теми 5

Тема 6. Методи ціноутворення. Методи розрахунку націнки

назва теми 6

² Якщо дисципліна на заочній (дистанційній) формі навчання не викладається, то графа “заочна форма навчання” відсутня.

Розділ 2. Цінова політика підприємства. Галузеві особливості формування цін і тарифів

назва розділу 2

Тема 7. Цінова політика підприємства

назва теми 7

Тема 8. Розподіл витрат на постійну та змінну складові

назва теми 8

Тема 9. Особливості ціноутворення на світовому ринку

назва теми 9

3. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

Основна:

1. Бойчик І.М. Економіка підприємства: Навч. посіб. / Бойчик І.М. - К.: Атіка, 2006. – 215 с.
2. Волков О.И. Экономика предприятия (фирмы): Практикум: Учеб. пособие для студентов вузов / Волков О.И., Поздняков В.Я. – М.: ЮНИТИ, 2006 - 321 с.
3. Горина Г.А. Ценообразование: учебное пособие / Горина Г.А. – М.: Юнити-Дана, 2012. – 127с.
4. Горфинкель В.Я. Экономика предприятия / Горфинкель В.Я., Швандар В.А. – М.: ЮНИТИ, 2004 - 428 с.
5. Есипов В.Е. Цены и ценообразование: Учебник для вузов 5-е изд / Есипов В.Е. - СПб: Питер, 2010. - 480 с.
6. Есипов И.Д. Цены и ценообразование. Учебник для вузов. / Есипов И.Д. – СПб.: “Питер”, 2008. – 448 с.
7. Покропивний С.Ф. Економіка підприємства. Збірник практичних задач і конкретних ситуацій: Навч. Посіб. / Покропивний С.Ф., Швиданненко Г.О., Федонін О.С., Колот В.М. - К.: Центр учбової літератури, 2000. - 382с.
8. Волков О.И. Экономика предприятия (фирмы): Учебник / Волков О.И., Девяткин О.В. - М.: ИНФРА-М, 2006. – 325 с.

Додаткова:

1. Лев М. Ю. Цены и ценообразование: учебник для студентов вузов / Лев М.Ю. – М.: Юнити-Дана, 2015. – 382 с.
2. Липсиц И.В. Ценообразование / Липсиц И.В. – М.: Юрайт, 2011. – 248 с.
3. Мазур О.Є. Ринкове ціноутворення: Навч. посіб. / Мазур О.Є. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 480с.

Інформаційні ресурси:

1. Конспект лекцій з дисципліни «Ціноутворення» (за вимогами кредитно-модульної системи) для студентів галузі знань 0305 -«Економіка та підприємництво» [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [//portai.khadi.kharkov.ua/](http://portai.khadi.kharkov.ua/)

...

4. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ УСПІШНОСТІ НАВЧАННЯ

(перелік засобів контролю успішності навчання студентів, які застосовуються: тести, екзаменаційні білети, тощо)

Формування системи знань студентів з дисципліни «Ціноутворення» здійснюється шляхом проведення лекцій. Проведення практичних занять, консультацій та організації самостійної роботи студентів забезпечує формування необхідних вмінь та уявлень.

Поточний контроль здійснюється на лекціях у формі опитування; на практичних заняттях - опитування, діалогу, групового обговорення тематичних питань, самостійної та контрольної роботи; у час окремого розкладу занять – за допомогою тестових завдань.

Підсумковий контроль з дисципліни – залік.

Розробники програми: старший викладач кафедри економіки підприємства.

Прокопенко Микола Вікторович

(посада, науковий ступінь, вчене звання, ПІБ розробників)

Примітки:

1. Програма навчальної дисципліни визначає її місце і значення у процесі формування фахівця, її загальний зміст, знання та уміння, які набуває студент у результаті вивчення дисципліни. Програма навчальної дисципліни містить у собі дані про обсяг дисципліни (у годинах та кредитах), перелік тем та видів занять, дані про підсумковий контроль тощо.

2. Програма навчальної дисципліни розробляється відповідною кафедрою у 2-х екземплярах на 5 років і затверджується до 30 серпня: 1 екземпляр – у навчальний відділ; 2-екземпляр залишається на кафедрі.

Форма в редакції ХНАДУ затверджена наказом ректора за №__ від __.06.2015 р.